

Kitap Tanıtımı

Böcüzade Süleyman Sami, Isparta Tarihi, Yayına Hazırlayan, Doç. Dr. Hasan Babacan, Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Isparta 2012, 750 sayfa, ISBN978-605-359-598-4.

Dr. Abidin TEMİZER¹

Böcüzade Süleyman Sami'ye ait *Isparta Tarihi* isimli kitap, Doç. Dr. Hasan Babacan tarafından Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine transkript edilmiş ve yayına hazırlanmıştır. Kitap, Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları arasından çıkmıştır.

Böcüzade Süleyman Sami, Isparta Tarihi isimli kitap Doç. Dr. Hasan Babacan'ın yazdığı girişten (s.XXIX-XXXIV), Böcüzade Süleyman Sami'nin *Isparta Tarihi* isimli eserinin günümüz Türkçesine transkriptinden (s.1-702), yine Doç. Dr. Hasan Babacan tarafından hazırlanan dizin (s.705) ve *Isparta Tarihi* kitabının sayfalarından örnek alınan eklerden (s.744-749) oluşmaktadır.

Kitabın giriş kısmında Doç. Dr. Hasan Babacan, Böcüzade Süleyman Sami'nin hayatını, eserlerini, *Isparta Tarihi* kitabının tanıtımını ve eserin Latin alfabesine transkriptinde izlenen yöntemi kaleme almıştır.

Giriş kısmından sonra Böcüzade Süleyman Sami'nin *Isparta Tarihi* isimli eserine geçilmiştir. Böcüzade Süleyman Sami'nin söz konusu eseri, kitabın yazılış amacından (arz-ı maksat), bir girişten, üç kısımdan ve bir ilaveden oluşmaktadır.

Böcüzade Süleyman Sami, *Arz-ı Maksat* başlığı altında (s.1-7) bu eseri yazma nedenini anlatmıştır. Mayıs 1893 tarihinde İstanbul'da Mekteb-i Hukuk-ı Osmanî'ye misafir olarak devam ettiği günlerde Beşeri Hukuk hocası Ali Şahbaz Efendi'nin insan ve insanlık tarihi hakkında söylediği "*insan, maziye mütehasir, halden müteneffir, istikbali mütefekkir, bir cism-i zî-akıl ve hayattır*" sözünden aldığı ilhamla yola çıkarak kaleme almıştır (s.1). Böcüzade Süleyman Sami, Mekteb-i Rüştîye'yi bitirip *Isparta Tahrirat Kalemî*'nde işe başladığında eski kayıt evraklarını ve defterlerini incelemiş, ardından Isparta'da tutulmuş kadı

¹ Balıkesir Üniversitesi, abidintemizer@hotmail.com

sicillerinden ve diğler eserlerden notlar alarak 30 Aralık 1898 tarihinde eserin müsvedde şeklinde yazımına başlamıştır (s.2-4).

Arz-ı Maksat'tan sonra eserin *Mukaddime* (giriş) kısmına geçmiştir (s.9) Bir sayfalık yer tutan eserin giriş kısmında Böküzade Süleyman Sami, eserin bölümlerini kısaca tanıtmış ve 27 Nisan 1909 tarihine kadar meydana gelen olaylardan bahsettiğini yazmıştır.

Mukaddime'den sonra, eserin *Kısm-ı Evveline* (birinci kısım) geçilmiştir (s.10-111). Bu kısımda, Isparta Sancağı'nın kuruluşu, eserin yazıldığı güne kadar bilinen tarihi, coğrafyası, ekonomisi ve sosyal hayatı hakkında bilgiler verilmiştir. Bu kısımda şehir merkezi ve ilçeler ayrı ayrı ele alınmıştır. Merkez kaza ile birlikte dört kazanın (Uluborlu, Yalvaç, Karaağaç, Eğirdir) coğrafi konumları, mahalle ve köyleri ile bunların nüfusları ve nüfuslarının dine göre dağılımları, tarihleri, evlerin ve mahallelerin mimarî özellikleri, tarım ürünleri, sanayisi ve hayvancılığından ayrıntılı bir şekilde bahsedilmiştir.

Kısm-ı Sâni'de (ikinci kısım) (s.112-346), Isparta'nın adet, gelenek ve göreneklerinden bahsedilmiştir. Bu kısım üç fasıldan oluşmaktadır. Birinci fasılda umûmî ve hususi cemiyetlerden, hacca gitme merasiminden, zanaat erbabının geleneklerinden, yaz ve kış mevsimlerinde yapılan sohbetler ile oynanan oyunlardan bahsedilmiştir (S. 347-411). İkinci fasılda, Hıristiyan adetleri, doğum, ölüm ve defin adetleri, okula başlama merasimi gibi konulardan bahsedilmiştir (s.412-431). Üçüncü fasılda "*tarz-ı idare ve içtimâiyye*" hakkında yazılmış çeşitli makalelere yer verilmiştir.

İkinci kısımdan sonra eserin *Kısm-ı Sâlis*'ine (üçüncü kısım) geçilmiştir (s.347-698). Bu kısımda Isparta Sancağı'nda bulunan halkın adetleri, görenekleri anlatılmıştır.

Eser dizin ve eklerle sona ermektedir. Eserde sade bir dil kullanılmış ve kimi kelimelerin günümüzdeki anlamları dipnotlarında belirtilmiştir.